

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

08.10.2026 nr DM-137771-5

Uljaste-Sonda üldgeoloogilise uurimistöö loa nr YGUL/527876 andmine

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ja võttes aluseks maapõueseaduse § 26, ning tuginedes Eesti Geoloogiateenistuse taotlusele nr T-YGUL/1034960-2, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda Eesti Geoloogiateenistusele Uljaste-Sonda üldgeoloogilise uurimistöö luba nr YGUL/527876 Uljaste-Sonda uuringuruumi kehtivusajaga 5 aastat.

1.2. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

Eesti Geoloogiateenistus (registrikood 77000387, aadress F. R. Kreutzwaldi tn 5, Rakvere linn, Lääne-Viru maakond) esitas 24.09.2026 Uljaste-Sonda üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse, taotlust parandati 30.09.2026 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.09.2026 nr DM-137771-2, edaspidi *uurimistöö loa taotlus*).

Taotluse kohaselt on Uljaste-Sonda üldgeoloogilise uurimistöö eesmärk koguda Uljaste-Sonda piirkonnas täiendavat geoloogilist ja struktuurgeoloogilist informatsiooni kristalse aluskorra struktuurse ehituse täpsustamiseks ning piirkonna mineralisatsioonipotentsiaali teaduspõhiseks hindamiseks.

Uurimistöö viiakse läbi Eesti riikliku kriitiliste toormete üldgeoloogiliste uurimistööde programmi (National Exploration Programme, NEP) raames. Programmi eesmärk on parandada teadmisi Eesti maapõues leiduvate kriitiliste toormete kohta ning luua nende esinemise ja potentsiaali hindamiseks senisest põhjalikum geoloogiline teadmiste baas (Kliimaministeerium, 2025). Uljaste-Sonda uuring moodustab osa programmi esimesest etapist „Aluskorrakivimite petrograafilis-geokeemiline analüüs“ (Kliimaministeerium, 2025; Kliimaministeerium, 2026).

Uurimistöö ei ole kavandatud maavara kaevandamiseks. Töö eesmärk on uue geoloogilise informatsiooni kogumine, aluskorra ehituse ja võimalike mineralisatsiooniprotsesside selgitamine ning edasiste uuringute vajaduse hindamine.

Taotluse kohaselt teostatakse Uljaste-Sonda üldgeoloogilise uurimistöö uuringuid Uljaste-Sonda uuringuruumis Lüganuse ja Vinni valla territooriumil. Uuringuruum paikneb riigile kuuluvatel katastriüksustel 75101:007:0160, 75101:007:0089, 75101:001:0384, 75101:007:0095, 70201:001:1080, mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Uuringuruumi ja selle teenindusala pindala on 156,32 ha. Uuringuruumi piires ja selle lähiümbruses paikneb riigimetsa majandamiseks kasutatav metsateede võrk, mida kasutatakse eelkõige metsamajanduslikuks tegevuseks. Puurimisplatside ja juurdepääsuteede asukoha valikul arvestatakse olemasolevate teede, rajatiste ja nende kasutustingimustega ning tööde tegemine riigimaal kooskõlastatakse Riigimetsa Majandamise Keskusega.

Üldgeoloogilise uurimistöö teenindusala on määratud nii, et selle piires on võimalik rajada 1-3 aluskorda ulatuvat puurauku ning vajadusel nendega vahetult külgnevad madalamad puuraugud pealiskorra veerežiimi jälgimiseks. Kokku plaanitakse rajada kuni 9 puurauku millest aluskorda avavad maksimaalselt 3 puurauku sügavusega kuni 900 m. Teenindusala hõlmab puurimisplatsid, puuraukude kavandatud ruumilised trajektoolid ning puurtööde tegemiseks vajalikud vahetud teenindusosalad, mis on vajalik uurimistöö ohutuks ja nõuetekohaseks läbiviimiseks.

Taotlusele on märgitud katsetöödeks hüdrogeoloogilised katsetööd veetaseme mõõtmine, katsepumpamine ja veeproovide võtmine. Muude sihtotstarbeliste tööde osas on toodud välja puuraukude sondeerimine, puursüdamiku võtmine. Täpsemalt on töid kirjeldatud taotluse seletuskirjas.

Uuringuruumi ja selle teenindusala piiride määramisel on arvestatud piirkonnas paiknevate looduskaitseliste objektide ja muude maakasutuspiirangutega. Uuringuruumi piir on kujundatud selliselt, et piirkonnas paiknevad EELIS-es registreeritud vääriselupaigad jäävad uuringuruumist välja. Uuringuruumi lähiümbruses paiknevad veel vääriselupaigad nr 128051, 205606, 209133, 211577 ja 211578. Uuringuruumi teenindusalast on VEPid nr 205252 ja 204374 välja jäetud uuringuruumi piiri väljalõikega. Seega ei hõlma taotletav uuringuruum registreeritud vääriselupaiku.

EELIS-e 18.09.2026 andmetel ei paikne uuringuruumi piires kaitstavate liikide registreeritud leiukohti.

Uuringuruumi läbib kirde-kagu suunaliselt Satsu oja, millele kehtib 50 laiune piiranguvöönd. Veekogu piiranguvööndis puurimistöid ei kavandata.

Uuringuruum kattub suures osas maaparandussüsteemi maa-alaga ning seda läbivad kuivendusrajatised. Puurimisplatside ja juurdepääsude kavandamisel säilitatakse maaparandussüsteemide toimimine ning järgitakse tehnorajatiste kaitsevöönditest tulenevaid nõudeid. Uuringuruumi lõunapiiri vahetus läheduses paikneb Püssi - Niidu kõrgepingeliinielektrivõrgu kaitsevöönd ning uuringuruumist vahetult põhjas Elektrilevi kuuluv kõrgepingeliini elektrivõrgu kaitsevöönd.

Uuringuruum paikneb maavarade registris arvel oleva põlevkivi Sonda uuringuvälja maardla

osal ning uuringuruumi lõunaosa kattub taotletava Sonda põlevkivikaevanduse mäeeraldisega. Üldgeoloogilise uurimistöö eesmärk on kristalse aluskorra geoloogilise ehituse uurimine ning kavandatavad tööd ei ole seotud nimetatud maavaravaru kaevandamise ega uurimisega. Uurimistöö tegemisel arvestatakse olemasolevatest ja taotletavatest maapõue kasutusõigustest tulenevate tingimustega.

Uuringuruumi teenindusala, puuraukude asukohad ja selle lähiümbruse kitsendused ning kaitstavad objektid on esitatud loa taotluse graafilisel lisal, mis on lisatud loal uuringuruumi teenindusala plaaniks.

3. KAALUTLUSED

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 4 kohaselt on üldgeoloogiline uurimistöö maapõue geoloogilise ehituse selgitamise eesmärgil tehtav teadusuuring või geoloogiline töö. *MaaPS* § 17 lõige 1 sätestab, et üldgeoloogiline uurimistöö on lubatud uurimistöö loa alusel, välja arvatud selline üldgeoloogiline uurimistöö, kus välitöid ei ole kavandatud või need piirduvad looduslike või tehispaljandite kirjeldamisega ning kivimi uurimiseks paljandist või puursüdamikust võetud kivimi tükide või maapinnalt kivististe kogumisega.

MaaPS § 26 kohaselt annab üldgeoloogilise uurimistöö loa Keskkonnaamet.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa andmisel ei rakendata avatud menetlust, kuna *MaaPS* § 29 kohaselt antakse avatud menetluses ainult geoloogilise uuringu luba.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust *MaaPS* ja keskkonnaministri 09.01.2020 määruses nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlust on kontrollinud *MaaPS* § 27 lõike 2 alusel riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistus 01.10.2026 kiri nr 13-1/26-1511).

MaaPS § 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et üldgeoloogilise uurimistöö loa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Eesti Geoloogiateenistusel ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri andmed seisuga 08.10.2026).

MaaPS § 17 lg-te 3 ja 4 järgi võib üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik. Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 p 1 kohane tegevusluba.

Uuringu teostaja on Eesti Geoloogiateenistus (registrikood 77000387, aadress F. R. Kreutzwaldi 5, Rakvere, Lääne- Virumaa).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*) ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 61¹ lõikes 1 loetletud teabesaamist. Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõigete 3 ja 4 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ning KMH vajalikkuse kaalumine.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Üldgeoloogilise uurimistöö luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Üldgeoloogilise uurimistöö loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Keskkonnaametile teadaolevalt puuduvad antud menetluses MaaPS §-s 35 sätestatud üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise keeldumise alused.

Kuna ei ole tegemist avatud menetlusega, ei pane Keskkonnaamet avalikkusele tutvumiseks välja õigusakti eelnõud koos asjasse puutuvate oluliste dokumentidega ega avalda vastavat teadaannet ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

MaaPS §-s 35 sätestatud üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise keeldumise alused puuduvad.

Üldgeoloogilise uurimistöö käigus planeeritud tööd on kooskõlas MaaPS § 19 lg-ga 2.

Haldusmenetluse seaduse § 40 lg 1 sätestab, et enne haldusakti andmist peab haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Sama §-i lg 3 p 3 sätestab, et haldusmenetluse võib läbi viia menetlusosalise arvamust ja vastuväiteid ära kuulamata, kui asja ei otsustata selle menetlusosalise kahjuks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Üldgeoloogilise uurimistöö luba
2. Uuringuruumi teenindusala plaan

Teadmiseks: Lüganuse Vallavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Vinni Vallavalitsus

Kersti Ritsberg
vanemspetsialist
maapõuebüroo